

Uraanikaivoskiistat ja suomalaisten käsitukset uraanasioista

Uraanikaivoksia vastustavan väen seminaari ja tapaaminen Kolilla 3-
5.8.2007

Tapio Litmanen
Akatemian tutkijatohtori
Jyväskylän yliopisto
Yhteiskuntatieteen ja
filosofian laitos

Alustuksen sisältö

- ✍ Kansalaisten energiapoliittiset mielipiteet, v. 2007 –kysely
- ✍ Alustavia tuloksia kyselyn uraanikaivososiosta
- ✍ Yhteenveto

Kansalaisten energiapoliittiset mielipiteet v. 2007 –kysely

- ✍ Osa Suomen Akatemian rahoittamaa hanketta ”Suomen energiapolitiikan hallinta”
- ✍ Taustalla Akatemian Valta Suomessa – tutkimusohjelma
- ✍ Toteutetaan yhteistyössä Tampereen yliopiston politiikan tutkimuksen laitoksen kanssa
- ✍ Projektin johtaja prof. Ilkka Ruostetsaari

Kansalaisten energiapoliittiset mielipiteet v. 2007 –kysely

- ✍ Keväällä 2007 kysely energiapolitiikasta
- ✍ Otos 4000 ja vastausprosentti 18
- ✍ Kadon analyysi tehty
- ✍ Aineisto noudattaa kohtalaisesti koko väestön rakennetta taustamuuttujien suhteen
- ✍ Jonkin verran aineistoon näyttää valikoituneen energia-asioista kiinnostuneita henkilöitä taustamuuttujien suhteen

Kansalaisten energiapoliittiset mielipiteet v. 2007 –kysely

- ✍ Miksi tutkia näkemyksiä uraanikaivosasioista?
- ✍ Tutkitaan energiapoliittista vallankäyttöä
- ✍ Tarvitaan tietoa uusista energiapoliittisista kysymyksistä
- ✍ Uraani yksi mahdollinen energioresurssi
- ✍ Ydinvoima uudessa nosteessa meillä ja maailmalla
- ✍ K -08 kirja NIMBYistä ja artikkeli uraanikaivoskiistoista
- ✍ S-06 Enon ja Kontiolahden aktivistien haastatteluja

Mitä selvitettiin?

- ✍ Suomen moraalista velvollisuutta sallia uraanikaivostoiminta
- ✍ Nykyisen kaivoslain kannatusta
- ✍ Uraanikaivoslupien myöntämistä
- ✍ Uraanin riskejä
- ✍ Ulkomaisten yhtiöiden tuloa

Analyysi

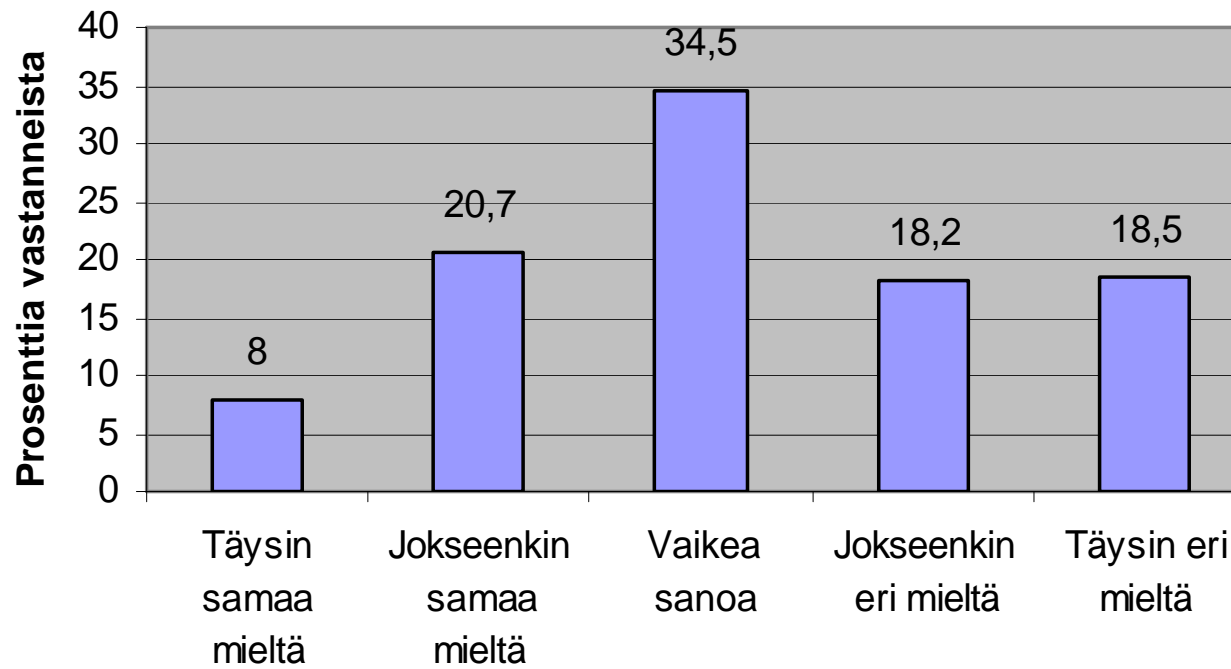
- ✍ Keskiarvoerojen tilastollisen merkitsevyyden laskemiseen käytetty Mann-Whitneyn U-testiä, Kruskal-Wallisin yksisuuntaista varianssianalyysia ja Tukeyn testiä
- ✍ Pearsonin korrelaatiokertoimella on laskettu muuttujien välisiä yhteyksiä (mittaa lineaarista yhteyttä)
- ✍ Vain tilastollisesti merkitsevät erot/ yhteydet on raportoitu

Moraalinen velvollisuus sallia?

- ✎ Väittämän kanssa täysin tai jossain määrin samaa mieltä on n. 29 % vastanneista
- ✎ Jokseenkin tai täysin eri mieltä on n. 37 % vastanneista
- ✎ Noin kolmannes vastanneista ei osaa ottaa asiaan kantaa

Suomella on moraalinen velvollisuus sallia uraanikaivostoiminta, koska maassamme tuotetaan ydinsähköä.

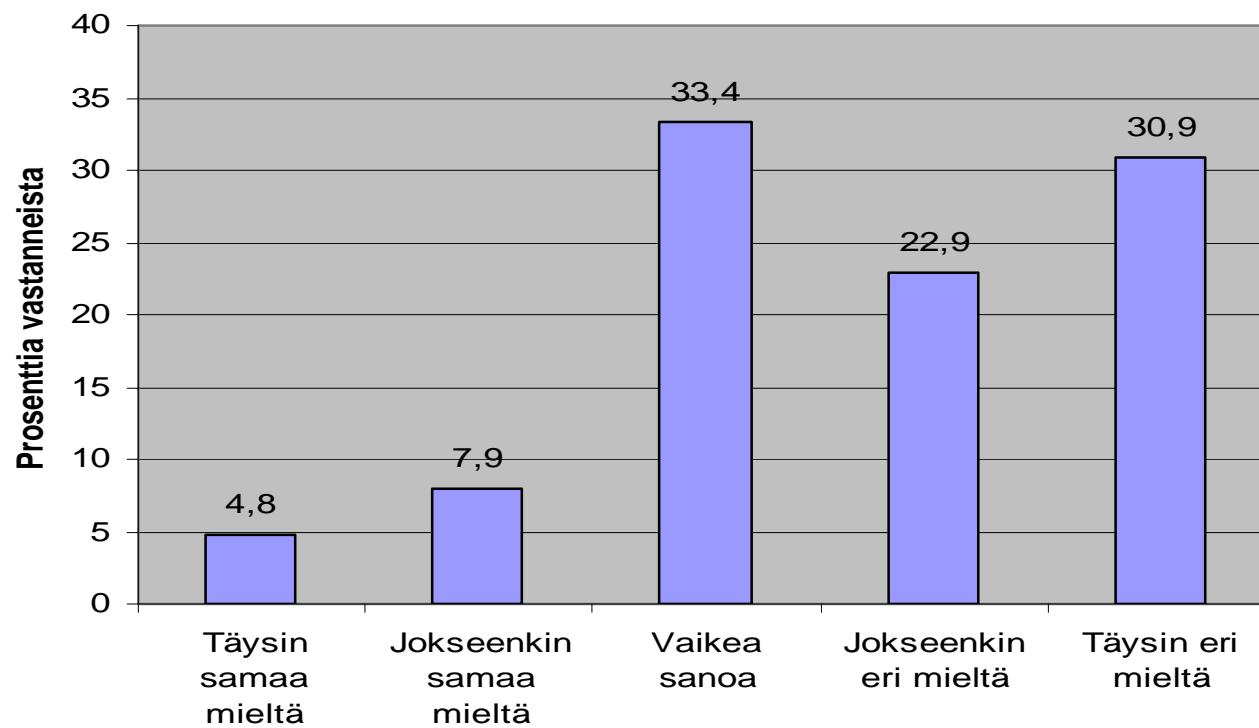
Keiden näkemykset poikkeavat?

- ✍ Tilastollisesti merkitseviä eroja suhtautumisessa väittämään on sukupuolen ja puoluekannan mukaan
- ✍ Miehet suhtautuvat väittämään keskimäärin positiivisemmin kuin naiset
- ✍ Kokoomuksen kannattajat ovat väittämän kanssa useammin samaa mieltä kuin Vasemmistoliiton kannattajat

Kaivoslain kannatus?

- ✍ Väittämän kanssa täysin tai jossain määrin samaa mieltä on n. 13 % vastanneista
- ✍ Jokseenkin tai täysin eri mieltä on 54 % vastanneista
- ✍ Noin kolmannes vastanneista ei osaa ottaa asiaan kantaa

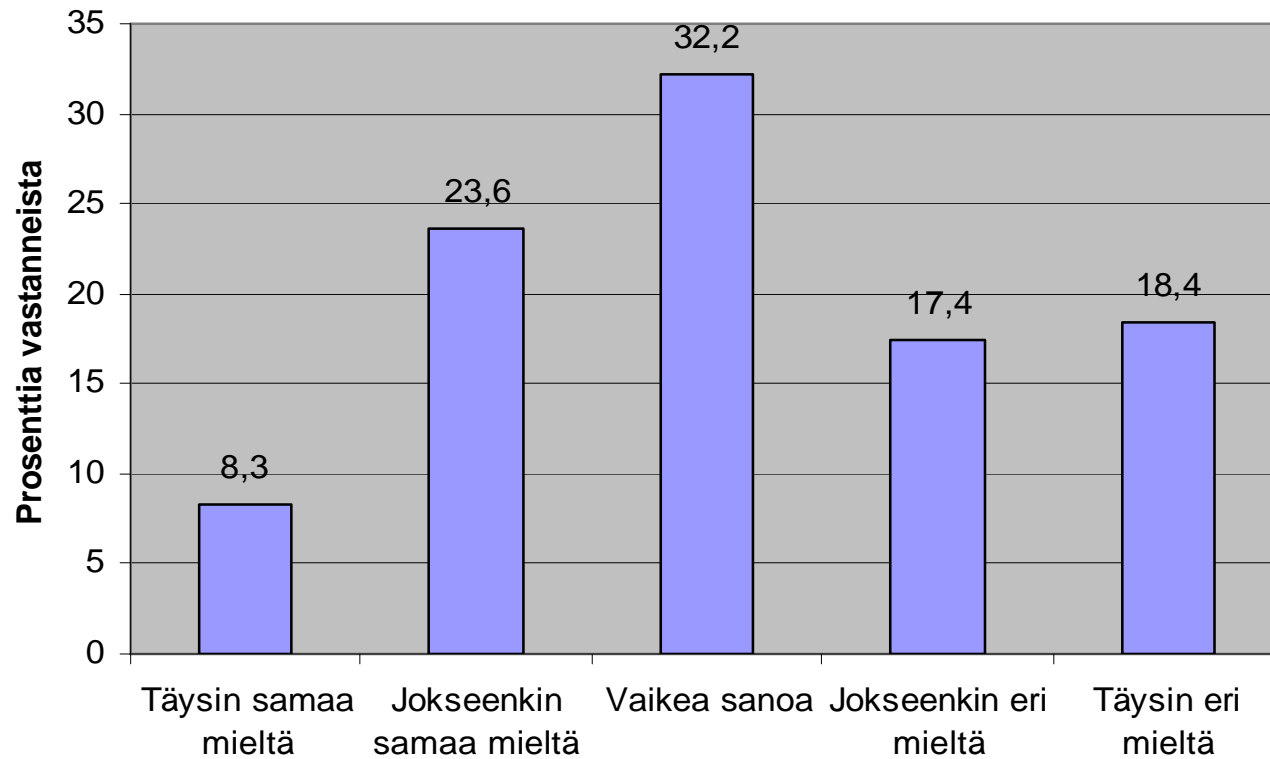
**Uraanikaivosluvista voidaan päättää vuodelta 1965
peräisin olevan kaivoslain puitteissa, vaikka kritiikot
pitävät sitä vanhentuneena.**

Uraanikaivoslupien myöntäminen?

- ✍ Väittämän kanssa täysin tai jossain määrin samaa mieltä on n. 32 % vastanneista
- ✍ Jokseenkin tai täysin eri mieltä on n. 36 % vastanneista
- ✍ Noin kolmannes vastanneista ei osaa sanoa

Uraanikaivoslupia pitää myöntää, jos esiintymät Suomessa ovat taloudellisesti hyödynnettävissä.

Keiden näkemykset poikkeavat?

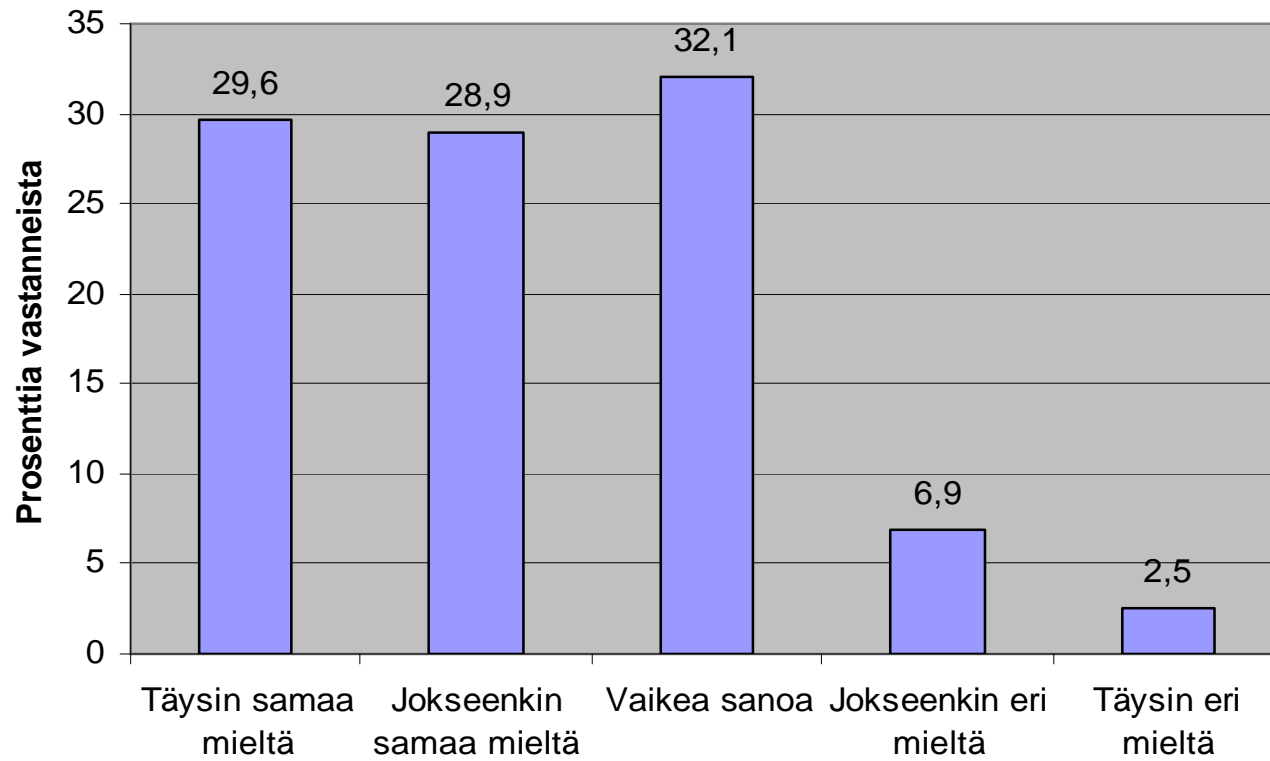
- ✍ Taustamuuttujien suhteen eroja oli miesten ja naisten välillä sekä puoluekannan mukaan
- ✍ Miehet ovat väittämän kanssa useammin yhtä mieltä kuin naiset
- ✍ Useimmiten väitteen kanssa samaa mieltä ovat RKP:n, Keskustan ja Kokoomuksen kannattajat ja harvimminkin Vihreän Liiton, Perussuomalaisien ja Vasemmistoliiton kannattajat

Uraanin louhinnan riskit?

- ✍ Väittämän kanssa täysin tai jossain määrin samaa mieltä on n. 59 % vastanneista
- ✍ Jokseenkin tai täysin eri mieltä on n. 9 % vastanneista
- ✍ Noin kolmannes vastanneista ei osaa sanoa

Uraanin louhintaan liittyy suuria ympäristö- ja terveysriskejä.

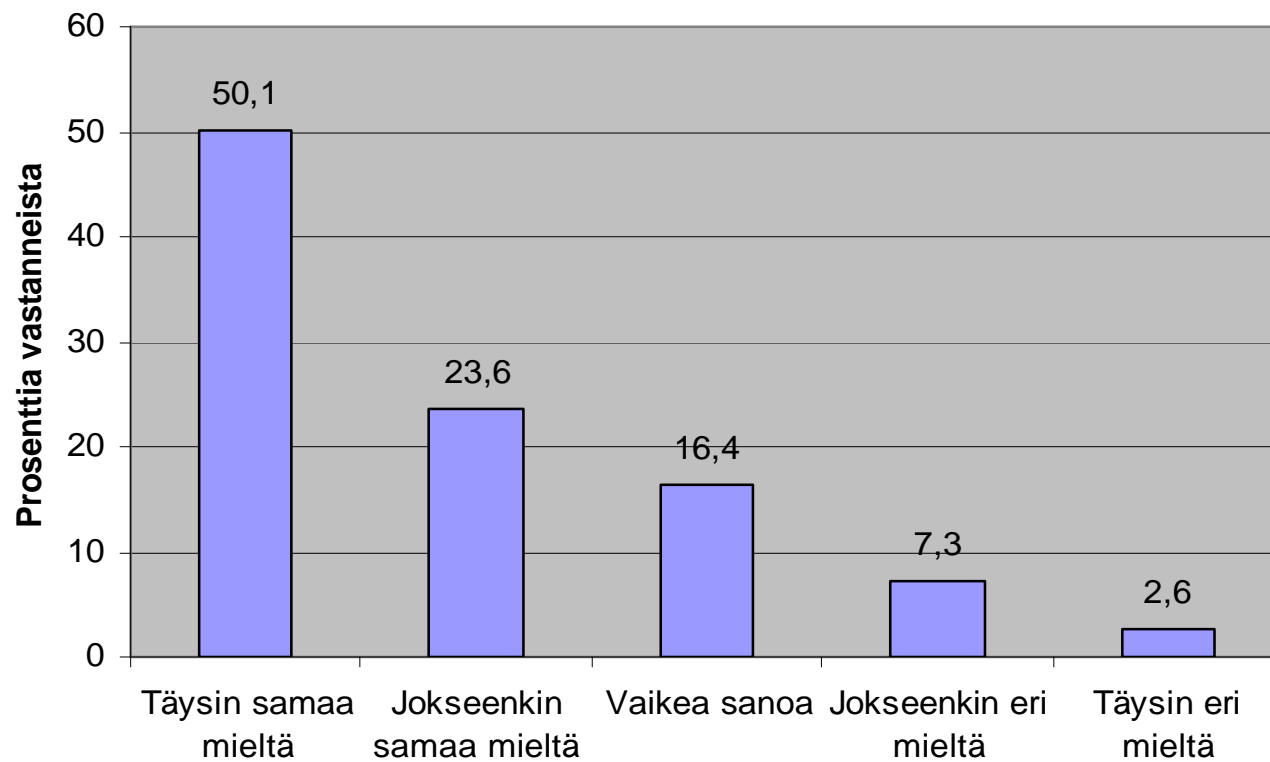
Keiden näkemykset poikkeavat?

- ✍ Väittämällä yhteys puoluekantaan ja toimialaan
- ✍ Ei työelämässä ja maa- ja metsätalouden edustajat useammin samaa mieltä
- ✍ Harvimmin samaa mieltä Teollisuus- ja rakennustoiminnassa työskentelevät
- ✍ Useimmin samaa mieltä PS, Vihr. ja VL kannattajat, harvemmin Kok:n ja RKP:n väki

Ulkomaisten yhtiöiden tulo Suomeen?

- ✍ Väittämän kanssa täysin tai jossain määrin samaa mieltä on n. 74 % vastanneista
- ✍ Jokseenkin tai täysin eri mieltä on n. 10 % vastanneista
- ✍ Noin 16 prosenttia vastanneista ei osaa sanoa

Ulkomaisia yhtiöitä ei pitäisi päästää hyödyntämään Suomen uraanivaroja.

Keiden näkemykset poikkeavat?

- ✎ Tilastollisesti merkitseviä eroja on sukupuolen, peruskoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, koulutusalan ja toimialan mukaan
- ✎ Miehet ovat väittämän kanssa useammin eri mieltä kuin naiset
- ✎ Vähän tai ei lainkaan amm. koul. useammin samaa mieltä
- ✎ Enemmän ammatillista ja korkeampaa koulutusta hankkineet useammin eri mieltä

Keiden näkemykset poikkeavat?

- ✍ Useimmin samaa mieltä terveys- ja sosiaalialan ja palvelualojen koulutusta saaneet
- ✍ Harvemmin yhteiskuntatiet. ja maa- ja metsätal. alan koulutuksen saaneet
- ✍ Julkisen sektorin väki, ei työelämässä mukana olevat ja yksityisten palvelujen väki useimmin samaa mieltä
- ✍ Eri mieltä useammin maa- ja metsätal. sektorin väki ja rak. & teoll.

Uraaniväittämiä yhteys toisiinsa

- ✍ Kaikki uraaniväittämät ovat yhteydessä toisiinsa
- ✍ Esimerkiksi ne, jotka ovat samaa mieltä kysymyksen k10_19 kanssa, ovat myös samaa mieltä kysymysten k10_20 ja k10_21 kanssa ja eri mieltä kysymysten k10_22 ja k10_23 kanssa

Mitä se tarkoittaa?

- ✍ Ensimmäiset kolme väittämää ns. myönteisiä uranikaivosasioille
  - Suomella velvollisuus sallia
  - Pitää päättää 1965 kaivoslain mukaan
  - Lupia pitää myöntää, jos tal. hyödynnettävissä
- ✍ Kaksi viimeistä ns. kielteisesti laadittu
  - Suuria ymp. ja terv. riskejä
  - Ulk. yrityksiä ei pitäisi päästää uraanivaroja hyöd.

Mitä se tarkoittaa?

- ✍ Jos sallii moraalisiin ja taloudellisiin perusteisiin uraanikaivokset ja pitää päätöksenteon perustana v. 1965 kaivoslakia,
- ✍ ei todennäköisesti koe uraanikaivoksen terveys- ja ympäristöriskejä vakavina ja hyväksyy myös ulkomaisten kaivosyhtiöiden tulon uraanivaroja hyödyntämään

Energiamuotojen kannatuksen yhteys uranikaivosasioihin

- ✍ Energiaväittämistä kaikkiin viiteen uraniväittämään yhteydessä ydinvoiman lisäämisen kannatus ja tuulivoiman lisäämisen kannatus
- ✍ Ne, jotka samaa mieltä ydinvoimasta, ovat samaa mieltä uranikaivosten sallimisesta ja kaivoslain pätevyydestä
- ✍ Sekä eniten kielteisellä kannalla terv. ja ymp. riskeistä ja ulk. yhtiöiden tulon estämisestä

Energiamuotojen kannatuksen yhteys uraanikaivosasioihin

- ✍ Ne, jotka saamaa mieltä tuulivoiman ja aurinkoenergian lisärakentamisesta, ovat eniten kielteisellä kannalla uraanikaivoksista ja vanhasta kaivoslaista
- ✍ Samoin hahmottavat riskit suurimpina ja estäisivät ulk. yhtiöiden toiminnan
- ✍ Myös biokaasun ja peltoenergian kannattajat suht' samoilla linjoilla

Yhteenvetoa

- ✍ Uraanikaivosasia yhteydessä eri energiamuotojen kannatukseen
- ✍ Taustamuuttujien suhteen tarkastelu ei tuonut yllätyksiä tyypillisiin energia-asennetutkimuksiin tai erilaisiin riskinkokemistutkimuksiin
- ✍ Merkittävää on kuitenkin suuri epätietoisten määrä – uraanikaivosasia vaikea ratkaista?